

Kretingos dvaro šventė „VARIO DŪDŲ RITMU“

PARENGĖ DANGUOLĖ ŽELVYTĖ

Kretingos dvaro šventės atidarymo ceremoninio šauklys.
Romos Luotienės nuotraukauotauka

Rugpjūčio 3 d. Lietuvos pajūrio gyventojus ir jų svečius nudžiugino renginių gausa. Palangoje tą dieną buvo gražiai pažymėtos Palangos gintaro muziejaus įkūrimo 50-osios metinės, o už keliolikos kilometrų, Kretingoje, buvusių grafų Tiškevičių rūmuose, vyko graži Dvaro šventė „Vario dūdų ritmu“.

Grafas Juozapas Tiškevičius Kretingos dvarą nusipirko 1875 m. Praėjus septyneriems metams (1882-aisiais) jis subūrė kazokų pučiamųjų orkestrą. Tada jame grojo net 58 muzikantai. Tarp jų nemažai buvo ir pakviestų iš kitų šalių. Laikui einant orkestras tapo dvigubai mažesnis, tačiau grojo gerai, daug koncertuodavo ir buvo laukiamas visuose kaimyniniuose dvaruose ir miestuose vykusiuose renginiuose. Taigi šventės pavadinimas buvo parinktas apgalvotai, norint atkreipti dėmesį į muzikines, ypač pučiamųjų orkestrų, tradicijas šiame krašte, profesionaliosios muzikos ištakas Žemaitijoje.

Dvaro šventės Kretingos muziejaus darbuotojų iniciatyva rengiamos kas keturi metai. Ši – jau šeštoji. Tokiais renginiais kretingiški siekia akcentuoti dvaro kaip kultūros paveldo objekto reikšmę ir priminti, kokią įtaką jis turėjo krašto istorijai ir kultūrai.

Šventės pradžioje kraštiečiai buvo pakviesti į sueigą. Vėliau ati-

daryta pučiamųjų instrumentų paroda „Nuo rago iki dūdų“ bei prancūzų fotografų kūrinių parodos. Kiti renginiai buvo tarsi vasariškai nerūpestingų, elegantiškų, grafų Tiškevičių laikus primenančių programų asorti, pritraukę į rūmus ir parką nemažai kultūros ir šiaip

(Nukelta į 52 p.)

Koncertuoja „Trys panteros“. Romos Luotienės nuotrauka

Iš kairės: šventės dalyviai Kretingos rūmų Baltojoje salėje, kur vyko kraštiečių sueiga; parodos atidarymo akimirka. Romos Luotienės nuotraukos

Grafų Tiškevičių šeima. 1896 m. Fotografas Stanislovas Filibertas Fleris; Filiberti; V. Letuvis; Pycz. Nuotrauka saugoma Kretingos muziejuje, KM IF 6834

(Atkelta iš 51 p.)

pramogų pasiilgusių, jas mėgstančių žmonių. Pučiamųjų orkestrų tradicijos iki šiol pajūrio krašte ir visoje Žemaitijoje gyvos. Dvaro šventės dieną prie čia koncertuoti atvykusio Palangos pučiamųjų orkestro prisijungė ir Lietuvos karinių jūrų pajėgų orkestras. Parko parteryje atliekamomis džiazo variacijomis, virtuoziškumu džiugino sak-

sofonininkas Petras Vyšniauskas. Šventės renginius sumaniai rikiavo tą dieną į grafų Tiškevičių laikų muzikanto vaidmenį įsijautęs aktorius Edvardas Brazys. Dvaro šventės metu bene daugiausiai įspūdžių patyrė moterys, dalyvavusios popietėje „Ponių vasaros karamelė“. Prie fontano įrengtoje scenoje buvo demonstruojamos dvaro mados – puošnūs rūbai iš palangiškės Laimos

Popietės „Ponių vasaros karamelė“ dalyvės. Jurgitos Paulauskienės nuotrauka

Donskoviėnės kolekcijos. Pasijusti tikra dvaro dama tą popietę turėjo galimybę kiekviena čia atėjusi moteris, net jei ji ateidama ir nebuvo užsidėjusi skrybėlaitės; tą dieną ji skrybėlaitė galėjo pasidabinti iš klaipėdiškės žurnalo „Jūra. Mope. Sea“ leidėjos Zitotos Tallat-Kelpšaitės atsivežtos kolekcijos. Z. Tallat-Kelpšaitė turi sukaupusi apie šimtą tokių moteriškų aksesuarų.

Tą saulėtą ir karštą vasaros dieną graščiai po parką vaikščiojo grafų Tiškevičių laikais madingomis sukniomis pasipuošusios ponios, dvaro parko alėjomis risnojo į karietą pakinkyti žirgai, veikė dvaro saldaininė, gražiai skambėjo Sigutės Tamošaitytės atliekami dainuojamosios poezijos kūriniai. Buvo gražu ir romantiška.

Kretingiškius ir miesto svečius puikiai nuteikė ir pirmą kartą tokios šventės metu vykę gražiausios pono barzdos rinkimai. Tuo, kad per šiuos rinkimus viskas vyktų teisingai ir solidžiai, rūpinosi nuo birželio mėnesio pats barzdos nesiskutęs ir visiems rinkimus stebintiems žiūrovams kirpėjai Fridai Beresnevičienei leidęs ją pagražinti kraštietis Juozas Pocius. Iš visų susirinkusiųjų labiausiai išsiskyrė ir gražiausios pono barzdos savininku buvo pripažintas bei salantiškio medžio drožėjo Aloyzo Pociaus išdrožtomis medinėmis šukomis apdovanotas Kretingos rajono meras Juozas Mažeika.

Buvo čia ir vaišių. Prie žolininkės Adelės Karaliūnaitės eliksyro „Žaluma“, arbatos labai tiko pyragas „Serbentinis“, kuriuo susirinkusius savo veiklos Kretingos dvare 20-mečio proga vaišino kavinės „Pas grafą“ kolektyvas. Kavinės savininkas Rimas Valentukonis ir direktorė V. Lazauskienė gražios sukakties proga padėkojo puikiems šios kavinės ilgamečiams darbuotojams virėjai Astai Jonušaitėi, padavėjams Rimantui Stonkui ir Egidijui Vaitkui ir apdovanojo juos.

Šventės dieną kavinė „Pas grafą“ veikė ir gurmanus viliojo dvaro parteryje. Kautiškis japoniško maisto restorano virėjas Robertas Reklaitis mokė austrių valgymo meno, Lietuvos vyndarių asociacija kvietė padegustuoti lietuviško vyno. Kautiškis Raimundas Valatka su bičiuliais čia buvo atsivežęs net 25 namuose gaminto vyno rū-

Jaunos moters su puošnia kepuraite portretas (nuotraukos fragmentas). XX a. 1 deš. Fotografas K. Treimanas. Nuotrauka saugoma Kretingos muziejuje, KM IF 1099

šių, kurių stiprumas 10–15 laipsnių. Vyną jie gamina ne tik iš šermukšnių, aviečių, mėlynių, agrastų, obuolių, slyvų, vyšnių, vynuogių, šaltalankių, bet ir iš rabarbarų, imbiero, sedulos ir kt.

Šventės metu vyko ir naujojo klubo „Kretingos krašto ainiai“, kurį prieš 18 metų subūrė ir visą tą laiką jam vadovavo Kretingos muziejaus direktorė Vida Kanapkienė, rinkimai. Kraštiečiams V. Kanapkienė naujuoju klubo pirmininku pasiūlė išrinkti Kretingos rajono garbės pilietį, Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko patarėją Antaną Vinkų. Prieštaraujančių tam nebuvo. A. Vinkui artimiausiais metais talkins klubo valdybos nariai: Kretingos rajono savivaldybės meras Juozas Mažeika, administracijos direktorius Virginijus Domarkas, Kultūros skyriaus vyriausioji specialistė Dalia Činkienė, architektas Edmundas Giedrimas, Kretingos rajono tarybos narys Valerijonas Kubilius, Kretingos muziejaus direktorė Vida Kanapkienė, šiame muziejuje už ryšius su Prancūzija atsakinga Janina Dauneckienė bei Kretingos miškų urėdijos urėdas Antanas Baranauskas.

Dvaro šventėje už indėlių plėtojant tarpautinius kultūrinius ryšius buvo pagerbta prancūzų-lietuvių asociacijos „Lietuva“ Dordonėje prezidentė kraštiečių Aida Kiškytė-Degeix ir šios asociacijos vicepreziden-

Karlas Šulcas. Dviejų jaunų moterų su skrybėlaitėmis portretas (nuotraukos fragmentas). 1909 m. Fotografas K. Treimanas. Nuotrauka saugoma Kretingos muziejuje, KM IF 1112

tas fotomenininkas Marcelis Gervaičius. Jiems rajono meras Juozas Mažeika įteikė padėką bei perdavė Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos padėką už Lietuvos ir Prancūzijos kultūrinių ryšių plėtojimą.

Šventės dalyviai turėjo gerą progą pasigrožėti fotomenininko Marcelio Gervaičiaus iniciatyva Kretingoje surengta prancūzų autorių fotografijų paroda. Joje buvo eksponuojama 120 kūrinių, kuriuos parodai pateikė keturi fotoklubai iš Kulumjė Šamjė (Coulounieix-Chamiers), Perigė (Perigieux), Sarlos (Sarlat) ir Trelisakos (Trelissac). Aida Kiškytė-Degeix pristatė ir aso-

Šeimos portretas (nuotraukos fragmentas). XX a. 1 deš. Fotografas R. Šarlis. Nuotrauka saugoma Kretingos muziejuje, KM IF 1095

ciacijos „Lietuva“ nario Jean Francois Dupon 180 fotografijų parodą. Šio autoriaus kūriniuose – 1966–1968 m. užfiksuoti Rodrigeso salos, kuriame jis vykdė mokslinius tyrimus, vaizdai. Vakare vyko koncertai. Šiltai buvo sutikta grupė „Trys panteros“. Kauno diksilendas „DixXband“ pakvietė į koncertą „Legendinės dainos“, o Kęstutis Jablonskis ir grupė – į „Sugrįžimai“. Dvaro šventę užbaigė ugnies ir muzikos programa „Žvaigždžių lietus“.

Prie karietų lyg grafų Tiškevičių laikais... Jurgitos Paulauskienės nuotrauka